Buluç, B.(2002).Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik sertifikası programlarına yönelik tutumları. *Toplumsal Düşünce Dergisi*, 3 (5), 41-48.

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETMENLİK SERTİFİKASI PROGRAMINA YÖNELİK TUTUMLARI

Yrd.Doç.Dr. Bekir BULUÇ

Tutumlar, insan davranışlarına yön vermede önemli rol oynamaktadır. Tutumlar bir değer ve inanç sistemine bağlı olarak oluşmaktadır. Bu nedenle bireyin tutumlarının olumlu ya da olumsuz olması oldukça önemlidir. Çünkü özellikle olumsuz tutumlar, bireyin sonraki dönemlerdeki yaşamını da olumsuz etkilemektedir. İnsanların inanç ve tutumları önceden bilinirse önceden kestirilebilir ve düzeltile bilir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen yetiştirmede önemli görevler üstlenen sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumlarını ve tutumlarını etkileyen faktörleri belirlemek, olumsuz tutumların düzeltilmesi, olumlularının da geliştirilmesi için öneriler getirmektir.

Tutumlar, bireylerin kendi dünyalarının iç alemlerinin bir yönüyle ilgili algıların ve tanımların meydana getirdiği sürekli duygular ağıdır. Tutumlar insan kişiliğine ve kararlarına devamlılık kazandırma günlük çeşitli olayları ve faaliyetleri yorumlama, anlama kavuşturma, amaçlara ulaşmada alternatif yolları mukayese etme ve seçime yardımcı olmada önemli rol oynar. İnanç ve tutumlar zihnin bir sonucu kabullenmesi durumudur ve bunlar kuşkunun tam tersidir. İnanç ve tutumların oluşmasında gözlem ve tecrübe zeka duygu ve sosyal yaşam önemli rol oynar (Eren,1993).

Tutum ve davranışın tanımı, çalışılan alan ve deneğe göre değişmesine rağmen, genelde bir kimsenin ele alınan bir nesneye, bir duruma veya olaya karşı olan olumlu veya olumsuz tavrı olarak kabul edilir. Petty ve Cacioppo (1986) tutum ve davranışın daha kapsamlı bir tanımını şöyle yapmıştır: Tutum ve davranış kişilerin kendisi, başkaları, veya başka nesneler, olaylar veya sorunlar hakkındaki genel değerlendirmeleridir. Bu genel değerlendirmeler birçok davranış, duygusal ve bilişsel temellere dayanır ve bunlardaki gelişim, değişim ve oluşumları etkiler (Doğan,2002)

Tutumlar bireyseldir. Başka bir deyişle tutum, bireye atfedilen bir eğilimdir. Yani, tutumun doğrudan gözlemlenebilen bir özellik olmadığını, ancak bireyin gözlemlenebilen davranışlarından dolaylı olarak varsayıldığını ve o bireye atfedilen bir eğilim olduğu anlamına gelmektedir. Tutumlar gözlemlenemez ancak tutumlar davranışlara yansıdığında artık gözlemlenebilir. Tutumlar ilk defa Rosenberg ve Hovland tarafından 1960 yılında incelenmeye başlamış ve sınıflandırılmıştır. Bu iki sosyal psikologa göre tutumların bilişsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç tane alt bileşkeni vardır. Bilişsel unsurlar bir tutum objesi ile ilgili sahip olunan bilgileri ve bunların sözlü ifadelerini kapsar. Duygusal unsurlar tutum objesine karşı gösterilen duygusal tepkiler ile ilgilidir. Davranışsal unsurlar da ise o tutum objesine karşı gösterilen tüm davranışları içerir. Her tutumun bir gücü/şiddeti vardır. Bir tutumun gücü her üç unsurun toplamı olarak düşünülebilir.

Tutumların gücü, özellikle duygusal bileşkenin gücü, tutum ölçme çabalarının ve tutum araştırmalarının en çok üstünde durduğu konudur (anonimous,2002).

Tutumların oluşmasında çeşitli faktörler rol oynamaktadır. Bunlar; Anne- babanın eğitim durumları, sosyo-ekonomik durum, anne-babanın mesleği, kardeş sayısı ve çocuğun başarı durumu olarak sıralanabilir (Alişanoğlu ve Ulutaş, 2002)

Yönetim bilimine göre eğitim örgütleri toplumsal bir sistemdir. Toplumsal sistemler çeşitli alt sistemlerden oluşmaktadır. Eğitim sisteminin alt sistemleri ise; öğretmenler, yöneticiler, yardımcı personel ve eğitim teknolojisi gibi alt sistemlerdir (Bursalıoğlu, 1994). Eğitim sisteminin amaçlarını gerçekleştirmede, sistemin bir alt sistemi olan öğretmenlik mesleği ve öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Milli Eğitim Temel Kanunu'na (1739 s.k) göre öğretmenlik mesleği; Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir ve profesyonel meslekler arasında yer almaktadır. Özel bilgi, beceri ve yetenek gerektiren öğretmenlik mesleğinde, özellikle hizmet sunulan kesimin özelliği nedeniyle temel eğitim kurumları I kademe öğretmenliği (sınıf öğretmeni) daha da büyük önem taşımaktadır. Çünkü bireyin kişiliğinin oluştuğu ve sonraki yaşamını etkileyen dönemin ilköğretim dönemidir.

Türk Eğitim Tarihi incelendiğinde ilk eğitim sisteminin Selçuklular döneminde kurulmaya başladığı görülmektedir. Osmanlılar döneminde ise özellikle Tanzimat döneminde en gelişmiş düzeye ulaşmıştır. Bu dönemde ilköğretim kurumları Sıbyan mektepleri, iptidai mektepler ve rüşdiyeler olarak sınıflandırılmaktadır (Buluç,1997). Eğitim kurumlarına öğretmen yetiştirmek amacıyla ilk öğretmen okulu olan Darül Muallimin de, yine bu dönemde (1848) İstanbul'da kurulmuştur (Koçer,1987). Öğretmen yetiştirme konusu Cumhuriyet döneminde de Devletin önemli görevleri arasında yer almıştır. 1982 yılına kadar öğretmen yetiştirme görevi Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve sorumluluğunda yürütülmüş, bu tarihten sonra Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) nun kurulmasıyla birlikte bu görev, üniversitelere devredilmiştir. Halen bu görev üniversiteler tarafından en az 4 yıllık bir program çerçevesinde yürütülmektedir.

Öğretmenlik mesleği uzun süre statüsü yüksek ve toplumun gözde mesleklerinden birisi olmuştur. Ancak son yıllarda öğretmenlik mesleğinin statüsünde bir düşme olduğu görülmektedir. Öğretmenliğin statü kaybetmesinin nedenleri ise; ücretlerinin düşüklüğü, mesleğin genelde bir kadın mesleği olarak görülmeye başlanması, öğretmenlerin etkili bir mesleki örgütlenmelerinin olmaması, siyasal etkiler ve sık sık başka kaynaklardan öğretmen seçilmesi olarak sıralanabilin (Tok,1995:42)

Öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşmesi sonucu toplumda öğretmenlik mesleğine karşı olan tutumlarda da bir değişiklik olduğu görülmektedir. Bu değişiklik doğal olarak öğretmen yetiştiren okullarda okuyan öğrencileri de etkilemektedir. Tutum; bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı,1985:84). Ya da bireyin kendi dünyasının (iç aleminin) bir yönü ile ilgili olarak, belirli değer yargılarının ve inançlarının sonucu ortaya çıkan

coşku ve tanıma sürecidir (Eren, 1993). Tutumlar bir değer ve inanç yapısına dayanırlar. Bu değer ve inanç yapısı devam ettikçe tutumlar sürer. İnançlar, kanılar ve bilgiler insanların içinde bulunduğu türlü durumları, algılama ve tanımlama biçimini, bu durumların kendileri için ne anlama geldiğini, onlar karşısındaki tutum ve davranışlarına nasıl bir yön verdiğini gösterirler (Ozankaya,1984:359).

İnsanlar tutumlara sahip olarak doğmazlar. Tutumları sonradan öğrenirler. Yani tutumlar zaman içinde değişme ve gelişme gösterirler (Kağıtçıbaşı,1985:100). Tutumların oluşmasında en önemli faktörler ise; gözlem ve tecrübe, zeka, duygu ve sosyal yaşamdır (Eren, 1993).

Tutumlarla ilgili değişik sınıflamalar vardır. Örneğin Middlebrook'un sınıflamasına göre tutumlar üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlar, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenlerdir (Tekindal,1996:6). Bu tür bir sınıflama tutumların ölçülmesi ve tutumlar hakkında bir karar verilebilmesi için ölçek hazırlanmasında oldukça yararlı görülmektedir. Tutumlar doğrudan ölçülemezler. Ancak dolaylı olarak davranış yoluyla ölçülebilirler. Bu ölçmede genellikle kullanılan davranış, sorulara cevap vermek ya da fikir belirtme şeklinde beliren sözsel davranıştır (Kağıtçıbaşı:1985113).

Eğitim sürecinde öğrencilerin öğrenmesine etki eden bir çok tutum objeleri vardır. Bunlar öğretmen, diğer öğrenciler, okul ya da eğitim programları olabilir. Öğrencilerin tutumları üzerinde etki yapan en önemli unsurlardan birisi ise öğretmendir. "Öğretmen - öğrenci ilişkilerinde öğretmenin bir iktidar ve otoritesi vardır. Bu öğretmenin rolünün gereğidir. Öğretmen okuldaki öğrenme faaliyetlerini düzenleyen, öğrencileri belli bir düzen içinde tutan, çeşitli yollarla verimli etkileşim durumu yaratabilen kişidir" (Ergün,1982:147). Ancak öğretmeni tek başına bir tutum objesi olarak değerlendirmek mümkün değildir. Çünkü öğretmenin uygulamak zorunda olduğu bir müfredat programı vardır. Bu program, öğretmenin yapacağı faaliyetler de önemli ve yönlendirici bir rol oynamaktadır. Eğitim faaliyetlerin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi bu program çerçevesinde öğretmenin sorumluluğundadır.

Öğretmenlerin görevlerini yerine getirebilmeleri onların iyi bir eğitim almalarını gerektirmektedir**.** Türkiye'de öğretmenlerin yetiştirilmeleri 1982 yılından beri 4 yıllık bir süreç kapsamında üniversitelerin eğitim fakültelerinde yürütülmektedir. Bu süreçte öğrencilere; genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisinden oluşan bir program uygulanmakta ve sonuçta öğretmenlik diploması verilmektedir. Bu süreçte öğrencilerin eğitim programları, kullanılan eğitim teknolojisi ve öğretmenlik mesleğinin toplumdaki statüsüne yönelik kazandıkları tutumlar, sonraki dönemlerde bu kişilerin mesleki yaşamlarını olumlu, ya da olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu nedenle eğitim faaliyetlerinin verimliliği ve tutumları etkileyen objelerin belirlenmesi oldukça önemli hale gelmektedir.

Bu araştırmada öğretmenlik sertifikası programı bir tutum objesi olarak ele alınmıştır. Belirtildiği gibi bu tutum objesinin kapsamında dersler, öğretim elemanları, uygulanan eğitim teknolojisi, programların uygulanması ve değerlendirilmesi gibi objeler yer almaktadır. Öğretmen adaylarının, bu programlara yönelik tutumlarının belirlenmesi, eğitim-öğretim sürecinin daha verimli bir hale getirilmesi, öğrencilerin olumsuz

tutumlarının saptanarak giderilmeye, olumlularının ise geliştirilmeye çalışılması, öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler açısından oldukça yararlı olacaktır.

Bu amaçla araştırmada G.Ü, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumları nasıldır ve öğrencilerin demografik özelliklerinin tutumlarıyla ilişkisi var mıdır? sorusu temel sorun olarak ele alınmıştır. Bu amaca ulaşmak için;

1. Öğrencilerin öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumları nasıldır?
2. Cinsiyete göre tutumlar arasında fark var mıdır.?
3. Öğrencilerin öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumları öğrenim kademelerine göre değişmekte midir?
4. Öğrencilerin öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumları mezun oldukları okullara göre değişmekte midir?
5. Öğrencilerin öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumları gelir durumlarına göre değişmekte midir?
6. Öğrencilerin öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumları ailede öğretmen varlığına göre değişmekte midir?

Araştırma; öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumların ölçülmesi amacıyla G.Ü, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü, 1. ve 4. sınıf öğrencileriyle sınırlı tutulmuştur. Araştırmanın çalışma evrenini, G.Ü, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencileri oluşturmuş, öğrencilerin giriş ve çıkış tutumlarını belirlemek amacıyla 37, 1.sınıf ve 34, 4. sınıf öğrencisi örneklem olarak seçilmiştir. Araştırma da kullanılan ölçek Çeliköz (1997) tarafından geliştirilmiştir. Ölçme aracında kişisel bilgilere yönelik 6 soru ve 19 olumlu, 19 olumsuz olmak üzere toplam 38 tutum ifadesi yer almaktadır. Ayırıca ölçme aracında yer alan tutum ifadelerinin 13'ü bilişsel, 12' si duyuşsal ve 13'ü ise davranışsal ifadeden oluşmaktadır. Ölçek kendi içerisinde 5 alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerden 1-6 arası Öğretmenlik Sertifikası Programında (ÖSP) yer alan derslere, 7-16 arası uygulamaya, 17-22 arası öğretim teknolojisine, 23-29 arası öğretim elemanlarına, 30-38 arası ise değerlendirmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 38, en yüksek ise 190 puandır. Ölçekten elde edilen puanların yorumlanması ise;

1- 38 puan = 1 ; 39- 76 puan = 2 ; 77- 114 puan = 3; 115-152 puan= 4; 153-190 puan = 5
1 - 2 arası (olumsuz); 3 (Nötr); 4-5 (olumlu) tutumları ifade etmektedir.

Bulgular ve Yorum

Araştırma da veri toplama aracının uygulanması sonucu elde edilen bulgular, bu bölümde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Araştırmada öğretmenlik sertifikası programlarına yönelik olarak sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, ölçekte yer alan toplam 38 davranışa yönelik vermiş oldukları cevaplar, çizelge 1'de özetlenerek sunulmuştur.

Çizelge 1.

Öğrencilerin Öğretmenlik Sertifikası Programına Yönelik Tutumları

	N	$\bar{X}$	ss	Min.	Max.	Toplam Puan
Değer	71	109.070	16.248	72.00	145.00	7744.00

Çizelge 1 incelendiğinde toplam 71 öğrencinin, öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutum puanları ortalamasının, 109.070 olduğu görülmektedir. Bu değer ölçekten alınabilecek tutum puanları ile karşılaştırıldığında, nötr (3) derecesindeki tutumlar arasında yer aldığı ve olumlu tutumlara daha yakın bir puanı ifade ettiği görülmektedir. Bu durum genelde öğrencilerin, öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumlarının nötr olduğunu ancak olumluya yakın bir eğilim gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik sertifika programına yönelik tutumları, cinsiyet değişkenine göre incelenmiş ve sonuçlar çizelge 2'de sunulmuştur.

Çizelge 2

Cinsiyet Göre Öğretmen Adaylarının, Öğretmenlik Sertifikası Programına Yönelik Tutum Puanları t-testi

Cinsiyet	N	%	X	SS	t
Kız	40	56.30	109.37	15.80	0.36
Erkek	31	43.70	108.67	17.06	

P>.05

Çizelge 2 incelendiğinde araştırma kapsamına giren deneklerin % 56.30'unun kız, % 43.70'inin ise erkek olduğu görülmektedir. Kız ve erkek öğrencilerin ortalama puanlarına bakıldığında, cinsiyete göre ortalamalar arasında 0.70 puanlık kız öğrenciler lehine bir fark olduğu görülmektedir. Ancak ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunup, bulunmadığı t testi ile sınandığında, grupların puanları arasında .05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda kız ve erkek öğrencilerin öğretmenlik sertifika programlarına yönelik tutumları arasında bir fark olmadığı, her iki grubun puanlarının nötr derecede olmakla beraber, olumluya yönelik bir eğilim gösterdiğini söylemek mümkündür.

Araştırmaya giren öğrencilerin tutum puanları, sınıflara göre karşılaştırıldığında ise çizelge 3' deki sonuçlar elde edilmiştir.

Çizelge 3
Sınıflara Göre öğrencilerin, Öğretmenlik Sertifika Programlarına Yönelik Tutum Puanları t Testi.

Sınıf	N	%	X	SS	t
1	37	52.11	105.62	14.60	0.14
4	34	47.89	112.82	17.30	

P>.05

Öğrencilerin puanları sınıflara göre karşılaştırıldığında; 1. sınıf öğrencilerinin ortalama puanlarının 105.62 (nötr); 4. sınıf öğrencilerinin ise 112.82 (nötr) olduğu görülmektedir. Grupların puanları t testi ile sınandığında ise, .05 düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Ancak son sınıf öğrencilerinin puanlarına bakıldığında 7.20 puanlık bir farkın olduğu ve bu öğrencilerinin, olumluya yakın bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Bu durumda, 4 yıl boyunca alınan formasyon derslerinin öğrenci tutumlarını az da olsa olumlu yönde etkilediğini söylemek mümkündür.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda, öğretmen adaylarının, mezun oldukları okullara göre tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup, olmadığı araştırılarak çizelge 4'de sunulmuştur.

Çizelge 4
Öğrencilerin Mezun Oldukları Okula Göre Öğretmenlik Sertifika Programlarına Yönelik Tutum Puanları Varyans Analiz Sonuçları

Okul Türü	**N**	**%**	**$\bar{X}$**	**ss**	**F**
Gn. lise	48	67.6	106.66	14.23	
Tek. lis	2	2.8	107.00	19.79	
And.lis	11	15.5	117.72	17.66	2.68
Çok.Amç.Lise	5	7.0	99.60	21.00	
Özel Kolej	5	7.0	123.40	16.48	
Toplam	71	100	109.07	16.24	

p>.05

Mezun olunan okullara göre öğrencilerin dağılımı incelendiğinde, grubun %67.6'sının genel lise, %7.0'nın ise çok amaçlı lise ve özel kolej mezunu olduğu görülmektedir. Mezun oldukları okullara göre öğrencilerin elde ettiği tutum puanlarına bakıldığında ise, en yüksek tutum puanına 117.72 (olumlu) ortalama ile Anadolu liselerinden mezun olan, en düşük ortalamaya ise 99.60 (olumsuz) çok amaçlı liselerden mezun olan öğrencilerin sahip oldukları görülmektedir. Öğrencilerin tutum puanları arasında, mezun oldukları okullara göre anlamlı bir fark olup, olmadığı tek yönlü varyans analizi ile .05 düzeyinde test edildiğinde, grupların puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı, öğrencilerin genelde nötr tutumlara sahip oldukları

görülmüştür. Bu durumda mezun olunan okulların, öğretmenlik sertifika programlarına yönelik tutumları etkilemede çok fazla etkili olmadığını söylemek mümkündür.

Toplumdaki genel kanı, öğretmenlik mesleğinin orta derecede gelir düzeyine sahip ailelerin çocuklarının daha çok tercih ettiği bir meslek olduğu yönündedir. Bu nedenle, araştırmaya katılan deneklerin ailelerinin gelir durumları incelenmiş ve farklı gelir durumuna sahip öğrencilerin tutumları arasında fark olup, olmadığı araştırılarak çizelge 5' de sunulmuştur.

Çizelge 5
Ailelerinin Gelir Durumlarına Göre, Öğrencilerin Öğretmenlik Sertifika Programlarına Yönelik Tutumlarına Ait Varyans Analizi Sonuçları

Gelir Durumu Milyon T.L	**N**	**%**	**$\bar{X}$**	**ss**	**F**
100-250	7	9.9	109.42	14.79	
251-400	19	26.8	103.36	18.74	
401-500	25	35.2	114.00	14.50	1.61
501-700	12	16.9	104.50	16.07	
701 ve Fazla	8	11.2	113.75	13.62	
Toplam	71	100.0	109.07	13.62	

p>.05

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelir durumları incelendiğinde; %9.9'unun 100-250 milyon T.L ; %35.2'sinin ise 401-500 milyon TL gelir durumuna sahip olduğu görülmektedir. 701 milyon TL ve üzerinde gelir durumuna sahip ailelerin oranı ise %11.2' dir. Bu sonuçlara göre öğrenci aileleri genelde orta düzey bir gelir durumuna sahiptir. Deneklerden elde edilen tutum puanları, .05 düzeyinde tek yönlü varyans analizi ile test edildiğinde, ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, ailelerinin gelir durumuna göre öğrencilerin tutumları arasında çok fazla değişiklikler olmayıp, deneklerin genelde nötr tutumlara sahip olduklarını söylemek mümkündür. Öğrencilerin ailelerinde, bir öğretmen olup olmadığı, araştırmada bir değişken olarak alınmış ve elde edilen sonuçlar çizelge 6' da özetlenmiştir.

Çizelge 6
Ailede Öğretmen Bulunmasının Tutum Puanlarına Etkisi

Değişken	N	%	$\bar{X}$	ss	t
Evet	18	25.71	106.55	16.31	
Hayır	52	74.29	110.17	16.34	0.73
Toplam	70	100.00	108.36	-	

p>.05

Elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan deneklerden %25.71'inin ailesinde öğretmen olduğu, %74.29'nda ise olmadığı görülmektedir. Ailelerin de öğretmen olanlarla, olmayanların tutum puanları, .05 düzeyinde t testi ile sınandığında ise, görüşler arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Ancak ortalama puanlara göz atıldığında, öğretmen çocuklarının çok az farkla da olsa daha olumsuz tutumlara sahip oldukları görülmektedir.

Öğretmenlik sertifika programında tutum objesi olarak kabul edilen dersler, sertifika programlarının uygulanış şekli, kullanılan öğretim teknolojisi, derslerde görev alan öğretim elemanları ve programların değerlendirilmesinde izlenen ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin öğrencilerin tutumları ölçülmüş ve sonuçlar çizelge 7' de özetlenmiştir.

Çizelge 7
Öğretmenlik Sertifika Programı İçerisinde Yer Alan Tutum Objelerine Yönelik öğrenci Tutumlarına ilişkin Bulgular

TUTUM OBJELERİ	N	$\bar{X}$	SS	Minimum Ortalama	Maximum Ortalama
DERSLER	71	2.98	.90	1.67	4.66
PROGRAMLARIN UYGULANMASI	71	3.41	.58	1.90	4.60
ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ	71	2.59	.39	1.66	3.83
ÖĞRETİM ELEMANLARI	71	3.45	.90	2.80.	4.60
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	71	2.57	.54	1.33	3.77

Çizelge 7' de sunulan tutum objelerine ait ortalama puanlar incelendiğinde, en yüksek ortalama puana sahip tutum objesinin 3.45 (olumlu) ile öğretmenlik sertifika programlarında görev alan öğretim elemanlarına yönelik tutumlar olduğu, bunu 3.41 (olumlu) ortalama ile programların uygulanmasına yönelik tutumların izlediği görülmektedir. En düşük ortalama puana sahip olunan tutumlar ise; 2.57 (olumsuz) ortalama ile ölçme değerlendirme ve 2.59 (olumsuz) ortalama ile kullanılan öğretim teknolojisine yönelik tutumlar olduğu görülmektedir. Elde edilen bu sonuçlara göre çizelge 7'de belirtilen tutum objelerinin hiç birinin tam olarak yeterli olmadığı, bu tutumların olumlu yönde geliştirilmesi için henüz yapılması gereken çok şey olduğunu söylemek mümkündür.

Sonuç ve Öneriler

Öğretmenlik mesleği ve öğretmen, eğitim sisteminin en önemli ögelerindendir. Sistemin verimliliği, öğretmenlerin nitelik ve nicelik yönünden yeterliğiyle doğru orantılıdır. Bu nedenle eğitim sisteminin yönlendiricisi olan öğretmenlerin yetiştirilmesi, öğretmen olacak adayların bu mesleğe yönelik olumlu tutum ve davranışla donatılması oldukça önemli hale gelmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlik sertifikası programına yönelik tutumların, özde eğitimin niteliğiyle ilgili olduğu, öteki değişkenlerin tutumları çok fazla etkilemediği görülmüştür. Bu nedenle eğitim faaliyetleri, öğrencilerin ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak düzenlenmeli ve öğrencilerin tutumları olumluya dönüştürülmeye çalışılmalıdır. Bu amaçla;

1. Eğitimde kullanılan öğretim teknolojisi yeniden gözden geçirilerek, çağdaş teknolojinin derslerde kullanılması,

2. Öğretim faaliyetlerinin kapsamının belirlenmesinde, bilimsel yöntemlere dayalı ihtiyaç saptama faaliyetlerinin yapılarak, birey ve toplumun ihtiyaçlarının belirlenmesi,

3. Amaca uygun, ölçme ve değerlendirme metotlarının kullanılması,

4. Programlarda görev alacak öğretim elemanlarının seçilmesinde oldukça titiz davranılması, bu kişilerin pedagojik formasyon yönünden yeterli olmasına önem verilmesi.

5. Programlara yönelik öğrenci tutumlarının sürekli araştırılarak, öğrencilerin tutumlarının olumlu yönde geliştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

ALİŞANOĞLU, Fatma ve İlkay ULUTAŞ. **Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Etmenler.** http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/145/alisinanoglu.htm

Anonimous, 2002, **İnançlar, Tutumlar ve İş Ahlakı: İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi.** Http://62.229.128.10./bireyler/trends/globalbakis/inancdeger.asp

BULUÇ, Bekir. **Tanzimat Döneminde İlköğretim**. Çağdaş Eğitim, sayı:232, Ankara:1997.

BURSALIOĞLU, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. PE- GEM Yayınları. Yayın No:9. ANKARA.1994

ÇELİKÖZ Nadir. **Öğretmenlik Sertifikası Programı Tutum Ölçeği**. H.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Program Geliştirme Bölümü, Çağdaş Türk Eğitim Sisteminin Sorunları Dersi gereği olarak geliştirilmiş, doktora ders ödevi.

DOĞAN, Mustafa. İlköğretim Aday Öğretmenlerinin Matematiğe Karşı Olan Tutumlarındaki Değişmeler. http://www.yok.gov.tr/egfak/mdogan.html (2002)

EREN, Erol. **Yönetim Psikolojisi**. Beta Yayınevi, İstanbul:1993

ERGÜN, Mustafa. **Eğitim ve Toplum**. Ocak Yayınları. Ankara:1992.

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem. **İnsan ve İnsanlar**. Beta Basım Yayım. İstanbul:1985.

KOÇER, H.Ali. **Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu,** Ankara:1987

OZANKAYA, Özer. **Toplum Bilime Giriş**. Ankara:1984.

TEKİNDAL, Satılmış. **Tutumların Ölçülmesinde Kapsam Geçerliği Problemi**. Çağdaş Eğitim, sayı:218. Ankara:1996.

TOK,Türkay.N. **Türkiye'de Öğretmenin Statüsü**. Çağdaş Eğitim. Sayı:215, Ankara:1995.

Petty, R. E., Cacciopo, J. T. (1986). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion in L.